

Моята представа за правосъдие

(Есе)

Когато чуем понятието “правосъдие”, в съзнанието ни изниква представата за ред, контрол и справедливост. Голяма част от хората свързват правосъдието с държавните институции и власти, които отговарят за реда в страната - съдилища, прокуратура и други. В днешно време рядко се замисляме, че това понятие крие в себе си по-дълбок смисъл, без правосъдие животът ни не би бил същият, какъвто го познаваме сега. Ролята му се проявява в безброй много аспекти от ежедневието ни, контролира множество процеси и е в основата за установяването на ред.

Правосъдието е движеща сила на света, благодарение на него бива въведен порядък, който да поддържа стабилни взаимоотношенията между хората, институциите и държавите. Липсата именно на такава спояваща сила, която да крепи и регулира тези взаимоотношения би довела до настъпването на хаос. От една страна, правосъдието представлява дейност на съдебната система на страната, гарантираща справедливост между граждани, институции, държава и защитаваща законността. От друга страна, терминът може да бъде разгледан като субективно понятие, което често се свързва с правда и разбирателство между отделните индивиди на база тяхната ценностна система и възгледи по отношение заобикалящия ги свят.

В основата на правосъдието се намира дейността на държавните институции и органи, целящи да регулират различни по характер обществени отношения посредством правни норми и различни нормативни актове. Именно правосъдието е системата, която гарантира свободата на човека в обществото и защитава неговите права, но успоредно с това, тя има възможността да налага и санкции. Добре познат ни е фактът, че срещу всяко субективно право се намира субективно задължение. На база този факт аз правя извода, че така както правосъдието е гарант за свободата на личността, така то задължава всеки един гражданин да спазва установените правила и норми, за да не навреди както на себе си, така и на околните. По думите на писателя Пол Остър: “Ако справедливостта съществува, тя трябва да бъде за всички; никой не може да бъде изключен, в противен случай не би било справедливо”. Някои смятат, че законите ограничават правата на човека, но това далеч не е така. Правосъдната дейност на страната ни гарантира сигурност, внася ред и справедливост, защитава субективните ни права - това не би могло да бъде постигнато без намесата на санкции. Човек трябва сам да вникне в същността на процесите, за да разбере каква съществена роля играе правосъдието за опазването на реда и колко сложна задача е това.

Всеки има своя собствена представа за света около себе си, всеки притежава своя собствена ценностна система и собствени възгледи над действията си. Следователно можем да отсъдим, че отделните индивиди могат да имат различна представа за

“правилно” и “грешно” и това е напълно нормално. Изхождайки от това твърдение, аз стигам до заключението, че и представата за правосъдие у всеки е различна. Моето мнение е, че правосъдието не бива да бъде приемано само като средство за разрешаване на проблеми, възникнали в обществените отношения - то е нещо повече от това. Според мен понятието е тясно свързано с “моралния компас”, който човек притежава - т.е. представата му за това кое е морално приемливо и кое - не. Когато някой смята постъпката си в даден момент за правилна, друг може да има коренно различно мнение. В такива ситуации можем да заключим, че няма “прав” или “сгрешил”, правосъдието се проявява в това, въпреки различията във възгледите и разбиранията, да бъде постигната главната цел - решение, което да удовлетворява всички страни или да доведе до най-благополучен резултат. Немският философ-идеалист Имануел Кант е казал: “Всеки е длъжен да признава човешкото достойнство на всеки човек” - на никого не бива да бъде отнето правото на глас дори когато мнението му е различно от това на околните.

Независимо дали разглеждаме правосъдието през призмата на обективното или субективното, за него са присъщи постигането на справедливост и внасянето на ред. Това са основните градивни елементи на едно устойчиво, правово общество, в което цари порядък и е установен баланс между разногласията и различията в обществото. Смятам, че правосъдието е онази сила, която позволява на хората да се чувстват свободни и в същото време защитени, тя е тази, която внася ред в хаоса, а без нея светът не би бил същият!

Магдалена Емилова Тодорова

Област София-град, община Столична, град София, Национална финансово-стопанска гимназия, 11А клас